

KIBRIS ADASI'NIN 1831 TARİHLİ BİR OSMANLI NÜFUS SAYIMI

I-Kıbrıs Adası'nın 1831 Tarihli Nüfus Sayımı Defterleri ve Çizelge Üzerine Kısa Eleştiriler

Lefkoşa Vakıflar Arşivi' nde iki cilt halinde saklanan 54 ve 55 numaralı Osmanlıca belgeler¹, aslında, 1831-32 tarihleri arasında, II. Mahmud'un saltanatı döneminde adada yapılmış Osmanlı nüfus sayımlarıdır. Bu belgeler, Osmanlılarca yapılmış resmi bir nüfus sayımı olmasına ve bu dönem ada nüfusuna yeni bir katkı yapmasına rağmen, ne yazık ki birtakım eksikliklere sahiptir. 1821 Yunan ihtilalinden sonra adanın nüfus durumunu gösteren ve şimdiye kadar bilinmeyen ve dolayısıyla Kıbrıs tarihçilerince tarihi kaynak olarak kullanılmayan bir nüfus sayımı olması sebebiyle bizce önemlidir. Hemen belirtmek gerekir ki bu sayım sonuçları adadaki kesin nüfus durumu kesinlikle göstermez; sadece nüfusla ilgili temel bazı gerçekleri bize sunar. Bu sayım Girne, Mesarya, Limasol, Piskopu, Gilan, Evdim ve Omorfa kazalarının köy, çiftlik ve manastırlarını, kısacası 280 adet meskun mahali kapsamaktadır. Lefkoşa ve Magusa şehir merkezleri ile Karpas bölgesindeki bazı köyler bu sayım defterlerinin içerisinde kayıtlı değildir. Ancak sayım defterinde kayıtlı kısa bir nottan² Lefkoşa şehir merkezinin bir defter halinde ayrıca yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu sayım bu döneme kadar belirli aralıklarla yapılmış geleneksel vergi hanesi sayımı değildir. Muhtemelen müslim ve gayrimüslim erkek nüfusun sayısını belirlemek amacıyla yapılmış bir sayımdır. Öncelikle adada yaşayan erkekler sayılmış, az sayıda hem müslim hem de gayrimüslim yeni doğmuş erkek çocuklar ve vefat etmiş erkekler kendilerinin ve babalarının isimleriyle birlikte yazılmıştır. Evli kadınlar, dullar, kızlar ve görevli askerler bu sayım defterine kaydedilmemiştir. Bu yönden bakıldığında, yani doğum ve ölüm vakalarının ayrıntılı yazılmaması, bu sayımın diğer eksik bir tarafıdır. Bu eksikliklerinden dolayı da şüpheşiz tam bir modern nüfus sayımı addedilemez. Ayrıca, belirtilen iki nüfus defterinde, erkek isimlerinden sonra yekun olarak herhangi bir rakamın yazılmaması sebebiyle, metnin sonundaki çizelgede verilen rakamlar, yeni doğan ve ölen erkekler hariç, tarafımızdan sayılarak tesbit edilmiştir.

II-Nüfusun Çeşitliliği: Müslimler ve Gayrimüslimler

Kıbrıs'la ilgili Osmanlı belgelerinde kayıtlı "*müslim ve gayrimüslim*" kelimeleri gerek yerli gerekse yabancı tarihçilerce gerçek anlamlarının dışında, umumiyetle kötü niyetle yorumlanmıştır. Kıbrıs müslümanlarının Türk olmadıkları, aslında "Anadolu'dan

¹ Arşiv'de No.54 "*Tereke defteri*" ismiyle kaydedilmiştir ve hicri 1246-48 tarihlidir. İlk sayfası Girne nefsiyle başlayan bu defter toplam 213 yapraktır. No.55 ise Limasol "*Alaca mescid mahalle*"siyle başlamaktadır ve 183 yapraktır.

² No.54."Bu iki isim Lefkoşa defterinde dediler", v.81.

adaya gönderilmiş Roma ve Bizans artıkları, gayrimüslim kökenli olup İslamiyeti zorla kabul eden müslümanlar (*hıristiyan dönmesi, mühtedi*), gizli hıristiyan (*Linobambaki veya Crypto-christians*) ve devşirme oldukları” gibi önyargılı yorumlar³, “*müslim*” kelimesinin gerçek izahını zorlaştırmaktadır. Bununla beraber, bu nüfus sayımı defterlerinde kayıtlı müslim şahıs isimlerinden açıkca anlaşılmaktadır ki bu Kıbrıs müslümanları, fethinden sonra çeşitli zamanlarda Osmanlı sultanlarınca adaya yerleştirilmiş Anadolu kökenli hür türklere⁴. Bu müslümanlar arasında “*gulam ve mühtedi*” denilen farklı unsurlar şüphesiz bulunmaktadır, ancak bunların hür türklere göre nisbeti gerçekten önemsenmeyecek kadar azdır. 1831-32 tarihli bu nüfus sayımı, eğer belirtilen eksiklikleri dikkate alınmazsa, 4. 474 müslüman erkek ve 10. 383 gayrimüslim erkek olmak üzere adanın bütününde 14. 857 erkek nüfusu vermektedir. Müslimler ile gayrimüslimler arasındaki erkek ölüm ve doğum oranları aynı kabul edilirse, bu durumda, ada nüfusunun yüzde 30. 1’inin müslüman türklere yüzde 69. 9’unu da gayrimüslimler oluşturmaktadır. Defterlerini bulamadığımız Lefkoşa ve Magusa şehir merkezlerinin türklere fetihden itibaren yoğun olarak yaşadıkları yerler oldukları hesaba katılırsa, belirtilen yüzde rakamın müslüman türklere lehine artacağı kesindir. Bu sayımdan adanın tümünü içeren belirli bir rakam vermek olanaksızdır. Bu sayıma göre Girne şehir merkezinin yüzde 52. 7’si, Limasol merkezin yüzde 46. 7’si, Piskopu’nun (*Yalova*) yüzde 69. 5’i, Kilan’ın (*Ceylan*) yüzde 20. 6’sı ve Evdim’in (*Düzakaya*) yüzde 56. 0’ı müslüman türklere mensuktur. Bu sayım Omorfa (*Güzelyurt*) tamamen gayrimüslimlerle meskun olduğunu göstermektedir. Eğer bu şehir merkezleri kırsal çevreleriyle birlikte (*kaza*) hesaplanırsa, bu vaziyette, 1831-32 yılları arasında, Girne kazasının yüzde 26. 3’ünün, Mesarya kazasının yüzde 47. 6’sının, Limasol kazasının yüzde 21. 6’sının, Piskopu kazasının yüzde 42. 0’inin Kilan kazasının yüzde 22. 8’inin, Evdim kazasının yüzde 42. 4’ünün müslüman türklere oldukları anlaşılır.

Kıbrıslı zengin müslümanlar arasında ister köylü isterse şehirli olsunlar gulam (*erkek köle*) beslemek yaygın bir adet iken⁵, Osmanlı hukukunun getirdiği kısıtlamalardan dolayı, gayrimüslimler arasında bu gelenek pek yaygın değildi. Bu nüfus sayımı içerisinde de çoğunluğu *Arap* olan ve islami şahıs isimleri taşıyan gulamlar kaydedilmiştir. Bunların müslüman nüfus içerisindeki oranı yüzde 1. 9’dur. Kısacası 85 erkek “*gulam ve zenci gulamı*”, gibi kelimelerle tanımlanmıştır. Bunların birkaçı “*azadlı (ma’tuk), müdebber gulam, hizmetkar ve besleme*”dir. Gulamların yaşları da 2 ila 40 arasında değişmektedir ve büyük bir ekseriyeti evli değildir. Mühtedilerin (*gayrimüslim dönmeler*) müslüman nüfus içerisindeki oranı ise yüzde 1. 2’dir. Yaşları 10 ila 40 arasında değişen 54 mühtedi hem şehir merkezlerinde hem de köylerde yaşamıştır. Ancak bu kişilerin hangi din ve soydan islamiyete döndükleri hakkında bu nüfus sayımı belgelerinde kanıt yoktur. 1831-32 tarihli nüfus sayımının verdiği rakamlardan Kıbrıs türklere tamamının veya büyük çoğunluğunun *devşirme veya dönme* olduğu

³ M. Haşim Altan, “Kıbrıs’ta nüfus yapısı, değişimler ve araştırmalar”, *Kıbrıs Gazetesi*, 5-17 Ocak 1993 tarihli sayılar.

⁴ 1571’den hemen sonra Beyşehir ve Seydişehir kazalarından adaya yerleştirilenler müslüman türklere için bak.M. Akif Erdoğan, “Beyşehir ve Seydişehir Kazaları’ndan Kıbrıs Adası’na Sürülmüş Aileler”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, İzmir 1996, s. 9-66.

⁵ Onbeş ve onaltıncı yüzyıllarda Kıbrıs gulamları için bak.R.C. Jennigs, Black slaves and free blacks in Ottoman Cyprus 1590-1640, *JESHO*, 30.3, 1987.s. 286-302

iddiasının kesinlikle doğru olmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca belirtilen belgelerde mevcut köy isimlerinin Türkçe olmayışı, o köyde müslüman türkların yaşamadığına işaret etmektedir. Nitekim, metnin sonunda verdiğimiz çizelgeden de anlaşılmaktadır ki, Girne bölgesindeki Temloz, Hota, Kirni, Agirda, Kazaifani, Harca gibi köy isimleri türkçe değil iken, bu dönemde, bu köyler tamamen türklerle meskundur⁶. Bunların "gizli hristiyanlar" olduklarını⁷ ima veya kabul etmek kuşkusuz mümkün değildir.

⁶ Bu görüşü destekleyen yazılar:H. Fikret Alasya, Kıbrıs'ta nüfus hareketleri, *Türk Kültürü*, 3, Ocak 1963, 51-55;aynı yazar," Bibliyografya",*Türk Kültürü*, IV. 48. Ekim 1966 s.1149-1151; aynı yazar, Kıbrıs'ta Türk nüfusu ve nüfusu dağılışı, *Türk Kültürü*, VIII. 94, Ağustos 1970, 663-69; Beria Remzi Özorun, Osmanlı devri başlangıcında Kıbrıs adasının nüfusu, *Türk Kültürü*, XX. 223-224, 1981, s. 112-119.1571-1640 tarihleri arasındaki ada nüfusu için bak. R. C. Jennigs, *Christians and Muslims in Ottoman Cyprus and the Mediterranean World, 1571-1640*, New York, 1993, s. 198-99.

⁷Kıbrıs adası nüfusu üzerine yapılmış önemli ama Rum taraftarı bir yayın: Theodore Papadopoullos, *Social and Historical Data on Population (1570-1881)*, Lefkoşa 1965.Yazarın incelediği Kıbrıs gezginleri ve konsolosluk raporları özetle şunlardır: *Accidas* (1600 yılı nüfusu için):Savoy dükü Charles Emmanuel'in ajanı katolik bir rum.Rapor için bk. Louis de Mas Latrie, *L'île de Chypre. Sa Situation présente et ses souvenirs du Moyen-Age*, Paris 1879.Kıbrıs başpiskoposu *Nicephorus* (1664 yılı nüfusu için):adayı Osmanlı boyunduruğundan kurtarmaya çalışan papaz. Metin için bk. Yay. Constantinos Mertziou, *Praktika tes Akademia Athenon*, cilt.XXXIII, 1958.*Louis de Barrie* (1670 yılı nüfusu):Magusalı balık ve peynir satıcısı. Metin için bk. L. M. Latrie,*aynı eser*, Cilt.III, s. 580-6. Osman Paşa (1673 yılı için):Viyana kuşatmasında görev almış bir Türk paşası.Metin için. Yay. Franz Babinger, *Mitteulungen des Seminars für Orientalische Sprachen Zu Berlin'de*, cilt XXXIV, 1931, s. 1-64.*Evliya Çelebi* (1670-5 yılları için): meşhur Osmanlı seyyahı. Hammer tarafından yapılan İngilizce çeviriden, London 1834-50.*Coronelli* (1691-5 yılları için):Venedik resmi haritacısı. *Atlanta Veneto*, c.1-II, Venice 1691-5. Richard Pococke (1738 yılı için): seyyah. *A Description of the East and Some Other Countries, Vol.I-II*, London 1743-45. Alexander Drummond (1745 yılı için): seyyah. *Travels through different cities of Germany Italy, Greece and several lands of Asia, as far as the banks of the Euphrates*, London 1754. Abbé Mariti (1760-66 yılları için): seyyah. *Travels through Cyprus, Syria and Palestine, with a General History of the Levant, vol.I-II*, London 1791.Bu kitabın Fransızca ve İtalyanca çevirileri de vardır. Kyprianos (1777-88 yılları için):Kıbrıs papazı. Micheal de Vezin (1788-92 yılları için):Fransız asıllı Kıbrıs İngiliz konsolosu.Metin için Claude Delaval Cobham, *Excerpta Cypria. Materials for history of Cyprus*, Cambridge 1908, s.363-73. Edward Daniel Clarke (1801 yılı için): Mineroloji profesörü ve gezgin. *Travels in various countries of Europe, Asya and Africa, vol.I-III*, London 1812-14-16. Ali Bey el-Abbasi. Asıl adı Don Domingo Badia-y-Leiblich (1806 yılı için):İspanyol gezgin.*Travels of Ali Bey in Morocco,Tripoli, Cyprus, Egypt, Arabia, Spain, and Turkey, between the years 1803 and 1807*,vol.I-II, London 1816.Bu kitabın üç cilt olarak Fransızcası da vardır. John Macdonald Kinneir (1814 yılı için):The East India Company adına çalışan gezgin.*Journey through Asia Minor, Armenia and Koordistan in the years 1813 and 1814*, London 1818. Henry Light (1814 yılı için): The Royal Artillery'de yüzbaşı ve gezgin.*Travels in Egypt, Nubia, Holy Land, Mount Libanon and Cyprus in the year 1814*,London 1818. William Turner (1815 yılı için):1812 Osmanlı-Rus anlaşmasında görevli İngiliz diplomat ve seyyah. *Journal of a Tour in the Levant, Vol. I-III*, London 1820. Thomas Gordon (1821 yılı için): meşhur tarihçi ve general. *History of the Greek Revolution, vol.I-II*, Edinburgh 1832. John Carne (1821 yılı için): İngiliz

Belgelerde kayıtlı “gayrimüslim isimleri taşıyan erkeklerin” tamamının saf Grek (Yunan veya Rum) olduğu ileri sürülemez. Bu nüfus sayımı belgelerinde, Rum, Ermeni, Yahudi, Latin ve diğer unsurlardan oluşmuş müslüman olmayan cemaatler Osmanlı katiplerce “gayrimüslim” olarak tanımlanmıştır. Çünkü, Kıbrıs hıristiyanları olarak belirtilen unsurlar, dilleri ve dinleri birbirlerinden farklı Levanten ailelerin oluşturmuş olduğu bir topluluktur. İncelediğimiz nüfus verileri bu yorumu doğrulamaktadır. Yukarıda 1831-32 nüfus sayımının sonucu olarak verilen “ yüzde 69. 9’u gayrimüslim” sözü, bu tanımdan dolayı, “Rum veya Yunanlılar’ın” lehine yorumlanmamalıdır . Girne şehir merkezinin yüzde 47. 3’ünü, Limasol şehrinin yüzde

seyyah. *Letters from the East*, London 1826. Spyridon Tricoupis (1821 yılı için): meşhur tarihçi. *Histoira tes Hellenikes Epanastaseas*, vol. I-IV, London 1860. Yay. T. Papadopoulos (1825 yılı için), Kıbrıs Ortodoks Kilisesi the Archiepiscopos Diocese Arşivlerinden V, VI, VII. Registers, *Social and Historical Data on Population (1570-1881)*, Lefkoşa 1965, s.115-34. Charles Colville Frankland (1827 yılı için):seyyah. *Travels to and from Constantinople in the years 1827 and 1828*, vol. I-II, London 1829. Larnaka Fransız konsolosluğu raporları (1829 yılı için) Yay. N. Kyriazes, *Kupriaka Khronikada*, vol. VIII, 1930. Diğer bir rapor (1835 yılı için) *Kupriaka Khronika*, vol. VII, 1930. James Lilburn (1842 yılı için): Kıbrıs İngiliz konsolosu. İki adet rapor: F.O. 78/497, 26 May 1842 ve F.O. 195/102, 28 April 1842). Niven Kerr (1844 yılı için): İngiliz konsolosu . F.O. 78/580, 31 January 1844. Ludwig Ross (1845 yılı için): değerli bir alim. *Reisen nach Kos, Halikarnassos, Rhodos und der Insel Cypern*, Halle 1852 Kıbrıs’a ait kısmın İngilizce çev. C. D. Cobham, *A Journey to Cyprus (February and March, 1845)*, Nicosia 1910. A. Ritter zur Helle von Samo (1846 yılı için). The vilayet of the island of the White Sea, *Geographical Magazine*, vol. V, 1878. D. Margarites (1847 yılı için): Kıbrıs’ın ilk Yunan konsolosu: *Peri Kyproy diatribes. Periekhoyssa diaphoroys plerophorias, katastatikas, geographikas k.l. peri tes Megalonesoy tantes*, Atina 1843. Albert Gaudry (1853 yılı için) Fransız bilim adamı. *Recherches Scientifiques en Orient-Partie agricole*, Paris 1855. Robert Campbell (1859 yılı için): İngiliz konsolos. F.O. 198/13, 24 february 1859. Darrasse (1859 yılı için): Fransız konsolos. *Kupriaka Khronika*, vol. IX, 1933 Agent Epainetos (1861 yılı için) Yunan konsolos. Yay. N. Kyriazes, *Kupriaka Khronika*, vol. VII, 1930. Lang (1861 yılı için): İngiliz konsolos vekili, *Accounts and Papers*, vol. LIX, 1862. White (1863 yılı için): İngiliz viskonsülü, *Accounts and Papers*, vol. LXX, 1863. Sandwith (1867-9 yılları için): İngiliz viskonsülü. Yay. H. C. Luke, *Cyprus under the Turks, 1571-1878*, Oxford 1921. Laffon (1871-2 yılları için): Fransız konsolosu. *Kupriaka Khronika*, vol. VII, 1930. Pietro Brunoni (1876 yılı için): İtalyan viskonsülü ve başsekreteri. *Kupriaka Khronika*, vol. XI, 1936. Watkins (1877 yılı için) İngiliz konsolos, *Accounts and Papers*, vol. LXXIV, 1878. Louis de Mas Latrie (1878 yılı için), *L’ile de Chypre. Sa Situation présente et ses souvenirs du Moyen-Age*, Paris 1879; Luzinyan dönemi nüfusu için bk. Louis de Mas Latrie, *Histoire de L’ile de Chypre sous le régime des princes de la maison de Lusignan*, vol. I-III, Paris 1879. Yay. Frederick W. Barry (1881 Yngiliz nüfus sayımı), *Report on the census of Cyprus 1881, Accounts and Papers 1884-5*, vol. LIII. 1831 Osmanlı genel nüfus sayımının neticeleri E.Z.Karal tarafından yayınlanmıştır, *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Ankara 1943. 1831 senesi idari taksimatında Kıbrıs adası Cezair-i Bahr-i Sefid Eyaleti’ne bağlıydı, Bak. F. Akbal, 1831 tarihinde Osmanlı İmparatorluğunda İdari taksimat ve Nüfus, *TTK Belleten*, XVI/ 60, Ankara 1951, s. 617-28. Kayseri’nin 1831 sayımı Hüseyin Cömert tarafından nesredilmiştir. *Kayseri’de İlk Nüfus Sayımı 1831*, Kayseri 1993.

53. 2'sini, Piskopu'nun yüzde 30. 4'ünü, Kilan'ın yüzde 79. 3'ünü, Evdim'in yüzde 43. 9'unu ve Omorfa köyünün tamamını, 1831-32 tarihleri arasında, belirtilen nüfus sayımı belgelerine göre, "gayrimüslimler" oluşturmaktadır. Kıbrıs manastırlarında görevli birkaç keşiş ve papazın isminin nüfus sayımı defterine yazıldığını belirtmek⁸ konunun daha iyi anlaşılmasını sağlamak bakımından faydalı olacaktır.

III-Sonuç

Kıbrıs adası nüfusu üzerine Batılı konsolosların, tarihçilerin ve seyyahların verdiği rakamlar şimdiye kadar, hem yerli ve hem de yabancı tarihçilerce, genel olarak "ön yargılı, abartılı, çelişkili, kişisel, güvensiz, birbirinden aktarma, varsayım, tutarsız ve bazen dizgi hatası" olarak değerlendirilmiştir. Bu nüfus verileri gerek Osmanlı sayımları gerekse kilise ve konsolosların nüfus sayımları, yukarıda belirtilen sebeplerle, birbirini çoğunlukla teyit etmemektedir. Ancak, 1831-32 yılları arasında, adanın bütün nüfusunun üçte birden biraz fazlasını müslüman türklerin oluşturduğunu söylemek tarihi açıdan ne bir abartı ne de bir tutarsızlıktır.

Çizelge: Kıbrıs Adası'nın 1831-32 (Hicri 1246-48) Tarihli Nüfus Sayımı Sonuçları*

	Müslim	Gayrimüslim
	(sadece erkekler)	
Girine kazası		
1- Girine kasabası nefsi	127	114
2- Temloz(Zeytinlik)	40	-
3-Karmi (Karaman)	4	59
4-Ilya/Eliye(Yeşiltepe)	1	13
5-Lapta	189	**
6-Vasilya(Karşıyaka)	56	32

⁸ *Girne Aşrobidi manastırı*: "Yuvakim veled-i Françesko keşiş yaşı (sini) 40, Yuvanikyü veled-i Dimitri keşiş 20, Niğofid veled-i Dimitri 8, Vasili veled-i Dimitri 5, *Girne Karra manastırı*: Hrisandoni veled-i Komi keşiş 48, Filotigva veled-i Dimitri keşiş 25, Ligondiva veled-i Çıryakova keşiş 13, Hırsofi veled-i Çıryakova 10, Banayud veled-i Çıryakova 10, Yerakoni veled-i Yakomi 7; *Mirti manastırı*: Girne kazası piskoposu Haralambova veled-i Kalahito sini 60; *Turusina manastırı*: Ligori veled-i Antoni 40; *Ermeniyan manastırı*: Andoni veled-i Makri 12, Karındaşı Asator 10, diğer karındaşı Karabit 7, diğer karındaşı Artin 4, diğer karındaşı Bedros 2, Akob veled-i Tuvanik 80, Oğlu Makri 12, Kigorak veled-i Karabet 50, oğlu Ohanis 11, diğer oğlu Makri 1, diğer oğlu Agob 3, diğer oğlu Bedros 1, Cırakos veled-i Kiğorak 50, kardeşi Ağob 40; *Malandrına manastırı*: Maldito veled-i Çıryakova 70, Maldiyö veled-i Françi 50, Kirlellova veled-i Mihail 80; *Andifoni manastırı*: Antomo veled-i Yakomi 70, Volohitova veled-i Toma 40, Hrisantoni veled-i Lisandırva 40; *Ak manastır*: Lavrendiyö Komonoş 70, Keşiş Tarkiva, Keşiş Bedrofani 30, Kigondiva veled-i Andoni, Ligondiva veled-i Rahib 30, Mihail veled-i Yani 15, Istradi veled-i Volkado 12, Luka 14, Şogododi veled-i Yani 9, Çırfacı veled-i Andoni 8 (bkz. no. 54, v. 62-65)

M. Akif Erdoğan

7-Ayarini(<i>Akdeniz</i>)	11	28
8-Karbaşa(<i>Karpaşa</i>)	7	26
9-Metirmetya(<i>Edremit</i>)	1	-
10-Yorgos(<i>Yorgaz</i>)	28	38
11-Mari(<i>Tatlısu</i>)	1	3
12-Kanbili(<i>Hisarköy</i>)	31	12
13-Larnaka(<i>Kozan</i>)	10	-
14-Berasyo	1	-
15-Hota (<i>Dağyolu</i>)	27	-
16-Balaşa	8	-
17-Kirni(<i>Pınarbaşı</i>)	36	-
18-Kumürcü	9	-
19-Agırda(<i>Agğrdağ</i>)	61	-
20-Kazaifani(<i>Ozanköy</i>)	93	-
21-Arab(<i>Arapköy</i>)	5	15
22-Dorkari	4	-
23-Aya-bihtedu	17	-
24-Melansoko	29	-
25-Harca(<i>Karaağaç</i>)	10	-
26-Dikomi(<i>Dikmen</i>)	4	125
27-Aya-ramula(<i>Şşrinevler</i>)	11	1
28-Kotsovandi (<i>Güngör</i>)	1	13
29-Işrobidi manastırı	-	4
30-Karra manastırı	-	6
31-Sihari(<i>Kaynakköy</i>)	-	13
32-Mirti manastırı	-	37
33-Turisina manastırı	-	1
34-Ermeniyan manastırı (<i>Çiftlik</i>)	-	13
35-Malandrina manastırı	-	3
36-Andifoni manastırı	-	3
37-Ak manastır	-	10
38-Baliyosofo(<i>Malatya</i>)	-	14
39-Kormacid(<i>Koruçam</i>)	-	88
40-Mirtu (<i>Çamlıbel</i>)	-	44
41-Gördüs	-	31
42-Asamato(<i>Özhan</i>)	-	32
43-Larnaka	-	35
44-Siskilib(<i>Akçiçek</i>)	-	30
45-Ağirlaci	-	29

Kıbrıs Adası'nın 1831 Tarihli Osmanlı Nüfus Sayımı

46-Aya-koroş	-	70
47-Vonus(<i>Taşkent</i>)	-	10
48-Harca(<i>Karaağaç</i>)	-	14
49-Catal(<i>Çatalköy</i>)	-	47
50-Kazabafan	-	106
51-Kalurka(<i>Bahçeli</i>)	-	12
52-Karava(<i>Alsancak</i>)	-	393
53-Lapta, Asafanari mah.	-	43
“ Aya-totoro	-	186
“ Bodormo mah.	-	70
“ Aya-luka mah.	-	174
“ Aya-breşuka	-	175
“ Anastasya mah.	-	128

Mesarya kazası

54-Vadili	118	-
55-Gabdara	2	5
56-Estilloz(<i>Mutluyaka</i>)	24	-
57-Aya-yorgi(<i>Aygün</i>)	1	7
58-İsbatariku(<i>Ötüken</i>)	9	72
59-Tidrohan	11	-
60-Ustirilloz	2	-
61-Akatu(<i>Tatlısu</i>)	10	-
62-İlida	9	-
63-Marata(<i>Muratağa</i>)	9	-
64-Manya Çiftliği	9	30
65-Tiriman	1	-
66-Sandallar	11	16
67-Ovkaruz(<i>Ergazi</i>)	27	-
68-Kofes	63	18
69-Peristerona	72	-
70-İbsillaz	78	-
71-Tirementşe	23	-
72-Meluşa(<i>Kırıkale</i>)	25	-
73-Arçoz	27	-
74-Aya-kebir	41	-
75-Sinde (<i>İnönü</i>)	69	-
76-Perkamu(<i>Beyarmudu</i>)	15	-

77-Çömlekci çiftliği	3	-
78-Anakasadina	22	-
79-Pirka(<i>Pirhan</i>)	9	-
80-Paşa(<i>Paşaköy</i>)	101	-
81-Ornota	45	2
82-Mora(<i>Keriç</i>)	69	-
83-Isturancelo(<i>Turunçlu</i>)	71	-
84-Kalobisida(<i>Çayönü</i>)	28	-
85-Afanya(<i>Gaziköy</i>)	76	51
86-Pirasyu(<i>Dörtüol</i>)	11	-
87-Kukla(<i>Köprülü</i>)	65	9
88-Lefkonuk(<i>Geçitkale</i>)	36	220
89-Lağubediri(<i>Lagudera</i>)	86	11
90-Yanağrata(<i>Nergisli</i>)	74	51
91-Biladan	43	-
92-Melunda(<i>Mallıdağ</i>)	16	-
93-Labatoz(<i>Bogaziçi</i>)	32	20
94-Kondura	123	14
95-Aya-nakufa	31	1
96-Artemi(<i>Aridamı</i>)	17	-
97-Makrasi(<i>İncirli</i>)	44	48
98-Arnayi	3	33
99-İsbitarko	11	4
100-Aloda(<i>Atıllar</i>)	24	-
101-Catoz(<i>Serdarlı</i>)	145	-
102-Vecsade	57	10
103-Görnec(<i>Görmeç</i>)	70	-
104-Kodaya çiftliği	2	-
105-Sodıra(<i>Sotira</i>)	1	76
106-Brasku	-	177
107-Lisi(<i>Akdoğan</i>)	-	148
108-Atyoni	-	236
109-Milya(<i>Yıldırım</i>)	-	50
110-Pirka(<i>Pirhan</i>)*	-	93
111-Eflamora	-	30
112-Musolida(<i>Kurudere</i>)	-	33
113-Mandıra(<i>Agıllar</i>)	-	24
114-Maratvogni(<i>Ulukışla</i>)	-	143
115-Ankastina(<i>Aslanköy</i>)	-	52

Kıbrıs Adası'nın 1831 Tarihli Osmanlı Nüfus Sayımı

116-Urumdiya	-	36
117-Tirmen	-	46
118-Aya-napa(<i>Aynapa</i>)	-	60
119-Avgoro	-	60
120-Haritmi	-	1
121-Barakisi	-	18
122-Kaydore	-	32
123-İstelloz	-	58
124-Tremetuşa	-	33
125-Avdalliru(<i>Avdeler</i>)	-	15
126-Livanyalipsi	-	58
127-Ustiroloz***	-	45
128-Ambova	-	21

Leymosun kazası

129-Leymosun kasabası nefsi		
Alaca mescid mah.	71	-
Cami-i kebir mah.	84	-
Cami-i cedid mah.	79	-
Arnabud mah.	71	-
Aya-nafa mah.	-	225
Aya-andoni mah	-	44
Kavilici mah	-	78
130-Mesayidonya	7	27
131-Aya-tranas	4	-
132-Fasulya/Fasulla	10	46
133-Bonayaka	32	-
134-Yarmasuya	4	54
135-Maşikoloni	10	-
136-Fisnikarya(<i>Finike</i>)	6	-
137-Birku	14	23
138-Moni	1	33
139-Aya-nedincona	7	-
140-Manağrol	29	23
141-Bendakomi	35	-
142-Akrunda	8	-
143-Armonohor(<i>Esenköy</i>)	9	-
144-Filonari	1	13

M. Akif Erdoğan

145-Vasa	1	28
146-Sikobedra (<i>Sikopetra</i>)	1	14
147-Oruniko	2	13
148-Bodamidsiya	1	-
149-Banudiyaruna	-	55
150-Kadodiyaru	-	5
151-Sanida	-	32
152-Vikla	-	15
153-Celaci	-	78
154-Eftagonya	-	85
155-Azgada(<i>Azgata</i>)	-	35
156-Fenerkarya	-	12
157-Arakaba	-	36
158-Meluz	-	18
159-Bereşku	-	54
160-Bendakomo	-	17
161-Balyokalişa	-	16
162-Aya-atanas	-	29
163-Trahon	-	34
164-Abşu(<i>Apşu</i>)	-	46
165-Kalohor(<i>Kalohorya</i>)	-	56
166-Loğara	-	34
167-Aya-pavlo	-	33
168-Atraku(<i>Atraka</i>)	-	11
169-Aya-kostantinu	-	18
170-Zopi(<i>Zoopiyi</i>)	-	42
172-Aya-teodoro	-	30
173-Ağru(<i>Ağros</i>)	-	101
174-Aya-yani-agru	-	45
175-Kadomili	-	13
176-Bodamimidissa	-	34
177-Dimes	-	25
178-Balandriya	-	103
179-Ağridiya(<i>Ağritya</i>)	-	32

Piskopu kazası

180-Piskopu(<i>Yalova</i>)	210	92
181-İsıdallı	17	4

Kıbrıs Adası'nın 1831 Tarihli Osmanlı Nüfus Sayımı

182-Korfi(<i>Yenikorfi</i>)	2	35
183-Kandu(<i>Çanak kale</i>)	33	-
184-Kadocividas(<i>Aş. Alsandık</i>)	27	-
185-Panocividas(<i>Yuk. Alsandık</i>)	7	36
186-Erimi	2	18
187-Dobolamidya(<i>Aş. Binatlı</i>)	48	-
188-Bonobalamidya(<i>Yuk. Binatlı</i>)	22	-
189-Fasuri	4	-
190-Zakacı	3	19
191-Koloş(<i>Yunus</i>)	24	77
192-Trahoni(<i>Kayakale</i>)	9	-
193-Asomadu(<i>Gözügüzel</i>)	6	-
194-Akrodir(<i>Agrotur</i>)	-	66
195-Aya-filya(<i>Ayfila</i>)	-	114
196-Yerasa	-	23
197-Abeşe	-	23
198-Bolamidya	-	37
199-Sodıra(<i>Sotira</i>)	-	27

Kılan kazası

200-Kılan köyü nefsi (<i>Ceylan</i>)	50	192
201-Limnad(<i>Limni</i>)	42	45
202-Tirimiklini	24	13
203-Zistona	3	-
204-Doro	8	27
205-Lanya	13	66
206-Manağrı	65	14
207-Siliku(<i>Silifke</i>)	54	25
208-Kuka	10	10
209-Monyad	12	15
210-Vuni	5	143
211-Aya-terab	3	44
212-Aya-mama	-	60
213-Aya-yorgi	-	36
214-Kabilyu(<i>Kapilyo</i>)	-	29
215-Brabeki(<i>Perapedi</i>)	-	43
216-Banobladiras(<i>Yuk. Platres</i>)	-	10
217-Katobladiras(<i>Aş. Platres</i>)	-	36

218-Mandırya	-	32
219-Durnar	-	23
220-Lof	-	115

Evdım kazası

221-Evdim köyü nefsi(<i>Düzkaya</i>)	93	73
222-Cisosa	17	9
223-Malya(<i>Bağlarbaşı</i>)	76	17
224-Brovasa(<i>Peravasa</i>)	21	-
225-Bahna(<i>Pahna</i>)	31	89
226-Atoma	20	-
227-Brasbona	16	-
228-Baladar	42	-
229-Anoyira(<i>Taşlıca</i>)	65	34
230-Bisori	13	-
231-Alaktora(<i>Gökagaç</i>)	59	-
232-Baramal	35	-
233-Dora	-	46
234-Birasku	-	17
235-Ayavris	-	36
236-Arcuz(<i>Arsos</i>)	-	82
237-Vasa	-	90
238-Omodoz	-	119
239-Omoz manastırı	-	13
240-Bodamiyo	-	38

Omorfo kazası

241-Omorfa(<i>Güzelyurt</i>)	-	359
242-Manku	-	107
243-Akaca	-	126
244-Avluna	-	27
245-Orunda	-	46
246-Peristerona	-	77
247-Asromerid(<i>Astromerit</i>)	-	64
248-Arkaci(<i>Akçay</i>)	-	73
249-Kakokoby	-	85
250-Yukarı Zotya	-	68
251-Aşağı Zotya	-	61
252-Kira(<i>Mevlevi</i>)	-	142

Kıbrıs Adası'nın 1831 Tarihli Osmanlı Nüfus Sayımı

253-Vizzaca	-	12
254-Aya-marina	-	9
255-Eksilyari	-	4
256-Masarmi(<i>Şahinler</i>)	-	4
257-Nikidarni(<i>Nicitar</i>)	-	8
258-Rosolyo	-	31
259-Kabut(<i>Kalkanlı</i>)	-	61
260-Nikida(<i>Güneşköy</i>)	-	22
261-Botani	-	12
262-Filya	-	33
263-Kannaviya(<i>Kannavya</i>)	-	31
264-Logara	-	23
265-Sarandi	-	18
266-Bolidiku(<i>Politiko</i>)	-	25
267-Livatya(<i>Sazlıköy</i>)	-	21
268-Alitinu	-	19
269-Balaranisdasa	-	38
270-Efterikoli	-	23
271-Elya(<i>Doğancı</i>)	-	17
272-Denya	-	8
273-Berasku(<i>Pirgu</i>)	-	41
274-Gazburan(<i>Gaziveren</i>)	-	2
275-Pendaya(<i>Yeşilyurt</i>)	-	11
276-Sirkanohorku(<i>Yayla</i>)	-	64
277-Alona	-	54
278-Balahur	-	68
279-Aska	-	27
280-Aya-rini(<i>Aya-irini</i>)	-	7

4. 474

10. 383

* Lefkoşa Vakıflar Arşivi no. 54 ve 55'e göre hazırlanmıştır.

** Bak. Numara 53'e.

*** Mükerrer yazılmıştır.

M. Akif Erdoğan